

POSTANOWIENIE

10 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 10 października 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki
komandytowej w W.
przeciwko J.D.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej J.D.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 30 maja 2023 r., VII AGa 1267/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od J.D. na rzecz W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej we W. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia J.D. do dnia zapłaty tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

(NM)

Wyrokiem z 12 kwietnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od J.D. na rzecz W. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w W. kwotę 75 000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 7 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach procesu.

Wyrokiem z 30 maja 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie: zmienił zaskarżony wyrok częściowo w ten sposób, że w punkcie pierwszym dodał zastrzeżenie, że J.D. co do kwoty 75 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 7 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty ponosi solidarną odpowiedzialność z M.G., co do którego orzeczono prawomocnym nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w Warszawie w postępowaniu upominawczym w dniu 27 stycznia 2021 r.; w punkcie drugim dodał zastrzeżenie, że J.D. co do kwoty 7 367 zł ponosi solidarną odpowiedzialność z M.G., co do którego orzeczono prawomocnym nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w Warszawie w postępowaniu upominawczym w dniu 27 stycznia 2021 r. w sprawie o sygn. akt XX GNc 48/21 (pkt I); oddalił apelację w pozostałej części (pkt II) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od tego wyroku, zaskarżając go w całości. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne o następującej treści:

1. Czy podmiotowym zakresem zastosowania przepisu art. 97 k.c. można objąć radcę prawnego przedsiębiorstwa, zatrudnionego na podstawie umowy o pracę, prowadzącego transakcję biznesową, w ramach której prowadzi korespondencję z kontrahentem i kieruje do kontrahenta drogą e-mailową prośbę o podpisanie aneksu?;

2. Czy pojęcie osoby czynnej w lokalu przedsiębiorstwa na gruncie art. 97 k.c. może obejmować osobę prowadzącą za pośrednictwem korespondencji e-mail, ze służbowej skrzynki elektronicznej, obsługę prawną transakcji i uznać za składane w ten sposób oferty za ważne i wiążące dla spółki?

3. Czy przepis art. 97 k.c. znajduje zastosowanie tylko w odniesieniu do czynności dokonanych fizycznie w lokalu przedsiębiorstwa, czy też w związku z coraz większym znaczeniem korespondencji i negocjacji prowadzonych drogą e-mailową, obejmuje oferty i czynności dokonywane za pośrednictwem firmowej poczty e-mail z domeny danego przedsiębiorcy, w toku nawiązanych stosunków gospodarczych?

Powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewniać jednolitość orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń, umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga, by przedstawione w niej zagadnienie prawne było istotne, co wyraża się w jego znaczeniu dla rozwoju prawa lub w precedensowym charakterze. Chodzi więc o zagadnienie prawne, które będzie miało znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia konkretnej skargi kasacyjnej, lecz także dla praktyki sądowej w ogólności. Dla wykazania takiej jego kwalifikacji skarżący powinien określić treść i zakres zagadnienia prawnego oraz przytoczyć wyczerpujące

argumenty prawne, prowadzące do rozbieżnych ocen i wątpliwości związanych z rozumieniem lub stosowaniem przepisów prawa, których zagadnienie dotyczy; należy też wskazać, czy były one już przedmiotem wypowiedzi judykatury. Istotnym zagadnieniem prawnym - w rozumieniu tego unormowania - jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia nie spełniają powyżej zaprezentowanych przesłanek. Skarżący nie uzasadnił w sposób przekonujący wniosku w tym zakresie, który pozwoliłby Sądowi Najwyższemu na uznanie, że mimo obszernego orzecznictwa w tej kwestii nadal pozostają niewyjaśnione zagadnienia prawne, o cechach nowości.

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że art. 97 KC dotyczy umocowania do dokonywania czynności prawnych, a nie do odbierania korespondencji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2013 r., V CSK 428/12). Przepis art. 97 k.c. odnosi się do wszystkich osób, które mają faktyczną możliwość dokonywania czynności prawnych w obiektach przedsiębiorstwa i ma zastosowanie zawsze, gdy przedsiębiorstwo nie poinformowało w sposób wyraźny swoich klientów o tym, że konkretne osoby czynne w jego lokalu nie są umocowane do zawierania umów, przy czym taka osoba nie musi być osobą zatrudnioną na podstawie stosunku pracy czy innej umowy dotyczącej świadczonej usługi. Umocowanie do dokonywania czynności może być również domniemane i wynikać z powierzonych osobie obowiązków służbowych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2018 r., V CSK 455/17).

Funkcjonowanie danej osoby w stosunkach z powodem jako osoby uprawnionej do zawierania innych rodzajowo umów w imieniu pozwanego, posługiwanie się przez nią na odległość zamówieniami złożonymi przy wykorzystaniu sprzętu biurowego i papieru z oznaczeniami pozwanego, nie

wyklucza zastosowania art. 97 k.c., wyłożonego z uwzględnieniem jego ochronnego celu. W orzecznictwie dopuszczono stosowanie tego przepisu także zawieraniu umów na odległość przez osoby funkcjonujące w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi klientów, za jakie uważane jest też biuro handlowe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2014 r., I CSK 598/13).

Osoba funkcjonująca w biurze handlowym, posługująca się pieczęciami pozwanej i korzystająca z jej urządzenia technicznego lub np. służbowego adresu e-mail do kontaktów z klientami (gdy oświadczenie woli dotyczyło czynności prawnych, jakie zazwyczaj były dokonywane z osobami korzystającymi z usług tego przedsiębiorstwa), jest osobą upoważnioną do działania w imieniu przedsiębiorcy w rozumieniu art. 97 k.c. Obiektywnie osoba ta jest należycie umocowana do zawierania umów na odległość (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 lutego 1998 r., I CKN 517/97). To stanowisko znajduje zastosowanie także w przypadku zawierania umów drogą mailową, przy użyciu środków technicznych przedsiębiorcy będącego stroną umowy.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 11 i 3 oraz art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

(r.n.)

[a!]